

LOGGA IN

NYHETER

SPORT

NÖJE

KULTUR

LEDARE

DEBATT

TV

PLUS

SENASTE NYTT

A-Ö

OM

Nyheter

Trålare sprider kemvapen i svenska vatten

FOTO: SJÖFARTSVERKET/TT

NYHETER tis 03 apr 2018

Fiskebåtar som trålar vid dumpningsplatser riskerar att riva upp bottensediment och lösgöra rester av kemiska stridsmedel, som sedan sprids vidare med vattenströmmarna.

Flera experter vill se ett fiskeriförbud, men ett sådant beslut måste fattas på EU-nivå och i andra änden står en mäktig fiskerilobby.

På botten utanför Måseskär på Västkusten ligger uppskattningsvis 20 000 ton kemvapen, packade i vrak som sänktes av de allierade i samband med krigsslutet.

Mestadels handlar det om senapsgas som, trots att bombskalen i stor utsträckning vittrat sönder, stannar kvar i

klumpform i bottensedimenten tack var den låga temperaturen. Andra kemikalier utgör större bekymmer. I synnerhet den arsenik, som senapsgasen blandades ut med vilket gör gasen stridsduglig även i vintertid, som nu sprids från behållarna.

– De högsta arsenikkoncentrationerna är rakt nedströms från dumpningsområdet, säger Anders Tengberg, teknisk expert på undervattensmätning vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg.

Sprids med strömmarna

Det hänger ihop med att dumpningsplatsen utanför Måseskär under säsong dagligen besöks av fiskebåtar, eftersom vraken erbjuder strukturer som fisken trivs i – till skillnad från andra syrefattiga avfallsplatser i Östersjön.

ANNONS

Svara på en undersökning- bli en vinnare!!

Borde skatten på bensin/diesel höjas?

Vad tycker du?

Svara & du kan vinna
ett presentkort från valfri mack!!

Annons från: *Produkterubben*

När trålarna går förbi mellan vraken virvlar det om bland behållare och sediment och partiklar stiger upp så högt som 50 meter över botten och transporteras iväg 10–20 kilometer med strömmarna.

Trålningen i området är oroande, anser experter inom flera fack som vill se ett lokalt trålningsförbud. Från svensk sida är det möjligt att utfärda, men ett sådant förbud skulle endast träffa svenska fiskebåtar. För fiskebåtar under andra länders flagg vore det fortfarande fritt fram. Ett allomfattande trålförbud måste utfärdas av EU.

Sak för EU

– Allt bestäms i Bryssel, eftersom medlemsstaterna har lämnat sina behörigheter för fiske i dessa vatten. Finns det bevis att kemiska vapen utgör risker för hälsa genom fiske då blir det en sak för EU att centralt bestämma hur detta kan begränsas, säger juridikprofessor Said Mahmoudi.

Liknande problematik har Anders Tengbergs tyska kollegor fått erfara. Det rör sig om ett havsområde i närheten av en badort i Kiel där mängder av explosiva bomber dumpats på en förhållandevis liten yta. Rädslan finns att trålning får de instabila pjäserna att detonera, vilket skulle medföra risker för människor och kringliggande byggnader. Att förbjuda trålning i området borde vara enkelt, resonerade man till i en början.

– Men det gick inte. Politiskt är det här enormt känsligt. Fiskerilobbyn är stark, säger Anders Tengberg.

Gift i maten

Svenska institutioner planerar vidare provtagningar i Västerhavet för att skapa sig en bättre bild över vilka vrak som innehåller kemvapen och i vilken utsträckning de läckande pjäserna påverkar miljön. En annan aspekt är det faktum att gifterna passerar över i matfisk. Enligt finska labbtester ligger de uppmätta gifterna i fisk infångade vid vrakplatserna på en så pass låg nivå att de inte anses skadliga för människor.

– Men även om det handlar om små koncentrationer så vill vi inte att kemiska stridsmedel ska hamna på matbordet, säger Fredrik Lindgren, utredare vid Havs- och vattenmyndigheten.

FAKTA

Fakta: Trålning vid Måseskär

Dumpningsplatserna vid Måseskär är på svenska sjökort utmärkta med symboler som avråder från fiske, ankring och dykning. Trots detta har mätningar utförda av Chalmers tekniska högskola i Göteborg kunnat visa på frekvent trålning vid vraken.

Under 2015 placerades ett mätinstrument vid vraken, i syfte att samla in data för bedömning av miljörisker. Mätperioden var tänkt att sträcka sig över ett halvår, men instrumentet blev borttrålat redan efter tre veckor. Trots den korta insamlingsperioden bidrog instrumentet ändå med ett dataunderlag som visade på så gott som daglig trålningsaktivitet i området.

Källa: Chalmers tekniska högskola

VISA MINDRE

TT

3 april 2018 ⌚ 11:30

ANNONS

NÄSTA ARTIKEL FRÅN NYHETER

Nyheter

"Ett otroligt skönt besked"

NYHETER mindre än 20 min sedan

Efter domen om att sondmatning kan ge rätt till personlig assistans vågar hjärnskadade Tuvas mamma pusta ut.

– Jag ser en chans till att få ett stöd där hela familjen mår bra, säger Malin Larsson tårfullt, när beskedet släpper på månader av stress och anspänning.

ANNONS

Tuva Larsson, 6 år, har den medfödda hjärnskadnan lissencefali, som ett fåtal barn föds med i Sverige varje år. Det gör att hon har svårt att röra sig på egen hand, behöver stöd för att sitta och behöver sondmatas.

Sedan hon var två år gammal har personliga assistenter varit närvarande från klockan halv sju på morgonen till sju på kvällen. Men när Försäkringskassan för ett par år sedan började tolka assistanslagen efter den förra domen från 2012 – som gjorde gällande att sondmatning inte var att betrakta som grundläggande behov – kom Tuva inte längre upp i de 20 assistanstimmar per dygn som krävs för att assistansen ska beviljas.

"Mental tortyr"

Flera av Tuva Larssons assistenter hoppade av när de insåg att deras arbetstid skulle begränsas, och att de kanske inte längre skulle få betalt för de timmar de väntar eller är i beredskap. Sedan i höstas har Malin Larsson i allt högre grad tvingats skjuta sitt eget jobb som fysioterapeut åt sidan för att gå in som assistent åt dottern.

ANNONS

– Den osäkerhet som funnits de senaste tre åren, och framför allt det senaste, har varit en mental tortyr. Även om assistansen inte dragits ifrån oss har det varit omöjligt att försöka skapa lösningar som är hållbara för en familj, säger hon.

"Vågar andas ut"

När Högsta förvaltningsdomstolen nu slagit fast att sondmatning kan vara assistansberättigat ändrar det helt förutsättningarna för Tuvas stöd.

– Än så länge vågar jag inte riktigt andas ut, det är många steg kvar, vi får invänta när Försäkringskassan ska börja agera utifrån det här och vad det innebär. Men nu kan jag faktiskt tillåta mig själv att kunna se en möjlighet där vi kan lösa en skolgång till min snart sjuåriga tjej. Jag har inte sett det tidigare.

TT

13 april 2018 ☾ 12:22

▲ TILL TOPPEN

